Detská príloha nášho Odkazu

Milé deti! Dnes Vám porozprávam o veľkom sviatku – Nanebevstúpení Pána nášho Isusa Christa.

Po svojom slávnom zmŕtvychvstaní sa ukazoval Isus Christos často svojim učeníkom v Jeruzaleme. Po štyridsiatich dňoch sa im ukázal posledný krát a poučil ich, aká je Jeho vôľa. Povedal: „Choďte do celého sveta, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna i svätého Ducha. Učte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal. Kto uverí a pokrstený bude, bude spasený; kto neuverí, bude zavrhnutý."

Na hore Olivetskej rozlúčil sa Isus Christos so svojimi učeníkmi a prikázal im, aby zatiaľ zostali v Jeruzaleme a očakávali zostúpenie svätého Ducha. Nakoniec zdvihol ruky, požehnal učeníkom a začal sa vznášať vyššie a vyššie, kým nezmizol.

Učeníci sa pozerali stále hore. Tu sa im ukázali dvaja mužovia a povedali: „Prečo tu stojíte a hľadíte do neba? Tento Isus príde opäť v posledný deň." Učeníci sa vrátili potom do Jeruzalema, aby v modlitbách očakávali sľúbeného Ducha svätého.

Aké si zoberieme poučenie? Nestojíme často a nepozeráme sa do neba v nemom údive? Nie sme v pomykove, keď nám odíde ten najdrahší človek nášho života? Áno, robievame tak. Učeníci tiež nepochopili hneď, že Isus znovu príde, že im pošle Ducha svätého. Až keď im to bolo povedané, zaradovali sa a odišli sa modliť.

Tráviť čas čakania v modlitbách, to je pravé využitie času, daného nám Pánom. Nevieme, kedy príde Isus znovu, aby súdil živých i mŕtvych. Prečo sa teda nepripravujeme? Sme takí spravodliví, že to nepotrebujeme? Alebo čakáme na Jeho znamenie?

Deti, modliť sa treba stále, nie len slovami naučených modlitieb, modliť sa treba svojím životom. Hovorí sa, že život má byť modlitbou. Poznáme takúto vec z nášho života. Niekedy nevieme myslieť na nič iné, než na to, čo práve máme v hlave. Skúsime odteraz myslieť na Boha, veď On je naším Pánom a Stvoriteľom, na Spasiteľa Isusa Christa, nášho Vykupiteľa, na Ducha svätého, ktorý je naším Utešiteľom. Stále uvedomovanie si Boha a Jeho prítomnosti, Jeho stále očakávanie, to je pravá modlitba.

Teta Helena

Budúce číslo vyjde 10. júna 1972

Vydáva: Pravoslávna cirkev v Československu, Prešov, v CN Bratislava. Redakcia: Prešov, Slovenskej republiky rád č. 1, tel. 313 79. Vedie red. rada Vedúci a zodp. redaktor prof. dr. P. Kernaševič. Technický red.: prot. R. Ferenc. Vychádza 12-krát do roka. Tlačia Dukelské tlačiarne, národný podnik, Prešov. Ročné predplatné 12 Kčs, jednotlivé číslo 1 Kčs. Rozširuje PNS. Objednávky prijíma každý poštový úrad a doručovateľ. Zahraničnú objednávku treba adresovať: PNS – Ústr. expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. č. 48 – Povolené Výnosom MIO č. j. 248/II/2 12-V-52 zo dňa 28. mája 1952.

ODKAZ sv. CYRILA A METODA

ROČNÍK XVIII. – ORGÁN PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI – č. 5/1972

PRAVOSL. BOHOSLOVECKÁ FAKULTA OZNAMUJE:

Podmienky prijatia na PBF v Prešove na šk. rok 1972/73

Pravosláv. bohoslovecká fakulta v Prešove prijme na šk. rok 1972/73 uchádzačov o štúdium na tejto fakulte za týchto podmienok:

a) Do jednoročného prípravného kurzu pri PBF môžu byť prijatí uchádzači, ak majú aspoň 17 rokov, ktorí nemohli ukončiť strednú školu III. stupňa.

b) Do 1. ročníka PBF môžu byť prijatí uchádzači, ktorí majú plnú strednú školu III. stupňa s maturitou.

Vlastnoručne napísanú žiadosť treba zaslať na adr.: Pravosl. bohosl. fakulta, ul. Sládkovičova 23. Priložte tieto doklady: **1. Krstný list, 2. Posledné šk. vysvedčenie, 3. lekárske vysvedčenie o zdravotnom stave, 4. životopis v dvoch vyhotoveniach, 5. odporúčanie miestneho duchovného.** Žiadosti sa prijímajú do 30. mája 1972. Prijímacie pohovory sa budú konať na dekanáte PBF, o čom bude každý uchádzač zvlášť vyrozumený.

Dekanát PBF.

NA NAŠU TLAČ TENTORAZ PRISPELI

Čičik Ján, Zempl. Hradište, 35.— Kčs, Anton Lukáč, Falkušovce, 35.—, Andrej Sabovik, Stretávka, 35.—, veriaci z Hažína: Mária Balžová, 10.—, Mária Palajová, 10.—, Peter Buc, 15.—, Andrej Jakubik, 12.—, Michal Chrapovič, 20.—. Veriaci z Malých Zálužíc: Mária Šimková, 12.—, Ján Lipa, 12.—, Ján Vasiľ, 13.—, Michal Varga 13.—, Mária Karšňaková, 13.—, Pavol Savka, 8.—, Andrej Dorič, 12.—, Mauverová, 11.—, veriaci z Lúčok: Juraj Škunda, 25.—, Anna Sekletarová, 10.—, pravoslávny duchovný z Drážďan (NDR) Kčs 100.—, bohuznáma z Varhaňoviec 25.— Kčs, Peter Macanin, Úbrež, 25.—, Bohuznáma z Fekišoviec 15.—, Júlia Döndyöšiová, Michalovce, 20.—, Ján Ivančo, Úpor, 25.—, vd. Helena Škripková, Čerhov, 100.—, Mária Tomková, Slávkovce, 10.—, Michal Ďurik, Jusková Voľa, 25.—, Roman Štefan, Kamenná Poruba, 50.—, Zuzana Fedorčáková, Maškovce, 30.—, Andrej Budaj, Kucany, okr. Trebišov, 25.—, Mária Lukáčová, Petrikovce, 20.—, Bohuznáma z Kucian, 25.—, Bohuznáma z Kucian, 25.—.

Vrelá vďaka Vám všetkým, milí naši čitatelia. *A ešte jedno ospravedlnenie:* v č. 4/72 vinou tlačiarne vypadol riadok, kde bola uvedená darkyňa *Verona Berešová zo Sečoviec 25.— Kčs*, a *Mária Ferková* z Michaloviec 20.—. *Prosíme o prepáčenie, i keď sa tak stalo nie z našej viny. Ďakujeme.*

Nanebevstúpenie

„A oni klaňali sa Mu a vrátili sa s veľkou radosťou do Jeruzalema“ (Luk. 24,52).

Svätá pravoslávna cirkev spomína v týchto dňoch posledné zjavenie sa Isusa Christa Jeho učeníkom, po ktorom im požehnal a vzniesol sa na nebo z hory Olivetskej. Viditeľne sa s nimi rozlúčil. Kde tu bola príčina k radosti? Veď rozlúčka s blízkymi je skôr dôvodom k zármutku. Predsa však apoštoli, keď sa rozlúčili so svojím Učiteľom, nebedovali, ale s veľkou radosťou sa vrátili do Jeruzalema.

Nemohli konať ináč toho dňa, lebo sa nelúčili s jednoduchým človekom, ale so samotným Pánom. Rozlúčka navždy bola iná, lebo bola len viditeľná, v skutočnosti však Pán s nimi zostal a v ich osobách i so všetkými nami, podľa Jeho sľubu: „Ajhľa, ja som s vami po všetky dni, až do konca sveta“ (Mat. 28,20). Tieto slová dávali apoštolom silu, vlievali im radosť do srdc, radosť nadpozemskú, radosť z toho, že nie sú opustení, že ich Učiteľ je stále s nimi. Ešte po Tajnej večeri, keď dával učeníkom posledné prikázania pred tým, než bude vydaný do rúk hriešni-

kov, Isus Christos im povedal: „Nech sa vám srdce nestrachuje... Idem vám pripraviť miesto a keď odídem a pripravím vám miesto, zase prídem a poberiem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja“ (Ján 14,1–3). „A ja budem prosiť Otca a dá vám iného Utešiteľa, aby bol s vami až naveky“ (Ján 14,16). „... srdce bude sa vám radovať a nik vám nevezme vašu radosť“ (Ján 16,22).

Vedomie toho všetkého oduševnilo apoštolov, a preto namiesto smútku sa vrátili do Jeruzalema s radosťou veľkou.

Spolu s nimi raduje sa a oslavuje tento sviatok i celá svätá cirkev. Všetci cítime podobnú radosť. Prečo?

Svojím nanebevstúpením Isus Christos dosvedčil jasne, že vpravde je Synom Božím a pravý Boh a že teda celé dielo, ktoré uskutočnil pre našu spásu, je dielom Božským. Ešte počas svojho života na zemi často zjavoval svoju božskú silu v zázrakoch a svojím zmŕtvychvstaním po troch dňoch úplne zničil nepriateľskú silu a ukázal sa ako Boh a Vládca nad životom. Ale ani po zmŕtvychvstaní nemali ešte apoštoli pravdivú mienku o Ňom.

Ešte na ceste k hore Olivetskej sa pýtali Pána: „Pane, či v tomto čase obnovíš kráľovstvo izraelské?“ (Skut. 1,6). Mysleli tým na kráľovstvo pozemské, kde by vládli spolu s Ním. Ale Jeho slávne vstúpenie na nebo im ukázalo, a spolu s nimi i nám, že On je naozaj Kráľ, ale taký, ktorého kráľovstvo nie je z tohto sveta, ktorému slúži nebo i zem, ktorému sa klaňajú všetky sily nebeské i pozemské aj pod zemou (Filip. 2,10). Jeho nanebevstúpenie nám potvrdzuje, že naša viera v Neho, ako v Syna Božieho, je viera správna a Bohu milá a že Jeho učenie, ktoré zachovávame, je učenie Božské, ktoré nás privedie k životu večnému. To je dôvod našej radosti.

Nanebevstúpenie Isusa Christa má blízko k veci našej spásy. Vyznávame, že On sa vzniesol na nebesia, aby dal základ i nášmu vstúpeniu k pravici Otca! V Christu bolo ľudské pokolenie povznesené na nebo. Boh Otec i nás „spolu posadil v nebesiach v Christu Isusu“ (Efez. 2,6).

Radujeme sa v ten deň i preto, že Isus Christos sľúbil apoštolom zoslanie Ducha svätého na zem, Utešiteľa v zármutku, Toho, ktorý nám pomôže pri spáse. „Ja vám však pravdu hovorím: vám prospeje, aby som odišiel, lebo ak neodídem, Utešiteľ nepríde k vám, ale keď odídem, pošlem Ho k vám“ (Ján 16,7). A Duch svätý naozaj zostúpil na apoštolov a na všetkých veriacich podľa Jeho sľubu v deň Päťdesiatnice a odvtedy neprestajne prebýva a bude prebývať s nami až do konca sveta v cirkvi Christovej, bude očisťovať, posväcovať a pripravovať ľudí na príchod do príbytkov Otca nebeského.

Po Nanebevstúpení niet už na zemi človeka, hriešnika, ktorý, keď sa kajá, by nemohol dostať od Boha odpustenie, lebo veríme, že „keby

niekto zhrešil, máme Prímluvcu u Otca, Isusa Christa spravodlivého“ (1 Ján 2,1).

Taký obrovský význam má pre nás Nanebevstúpenie Isusa Christa. Upnime teda naše zraky na nebo, kde je skrytý náš budúci život s Christom. Keď sa nám to podarí, budeme stáť vyššie nad našimi vášňami a nad zlým životom, povznesieme sa na výšku cnosti a čistoty. Neľakajme sa úzkej a tŕnistej cesty k vlasti nebeskej, nie je to cesta nová. Prešiel ňou sám Pán a Spasiteľ náš Isus Christos a za Ním davy spravodlivých Božích. Na túto cestu sme viazaní od nášho narodenia, od svätých chvíľ nášho pokrstenia.

Nech náš život na zemi nebude neplodným pre ten život, kde bude naša večná radosť. Daj, Bože, aby sme všetci mohli po tej ceste prísť v radosť Pána nášho, do otvorených dverí Jeho príbytkov a prebývať s Ním naveky.

(ŽMP)

Svätý veľkomučeník Juraj — Víťaz

Po veľkom a víťaznom sviatku Zmŕtvychvstania Christovho nasleduje ďalší sviatok — sviatok sv. veľkomučeníka Juraja Víťaza, ktorý to sviatok sa nesie v znamení veľkonočných piesní, najmä troparu *„Christos voskrese iz mertvych, smertiju smerť poprav, i suščim vo hrobich, život darovav“*.

Pôvod mena Juraj je v gréckom slove gé-orgius, čo značí oráč. Preto snáď mnoho našich predkov dalo svojim chrámom jeho meno, lebo význam tohto mena bol blízky ich povolaniu roľníkov. Meno Juraj sa stále používa veľmi často ako krstné meno.

Svätý Juraj bol vojakom rímskeho impéria, ktorý sa dostal až na dvor cisára Diokleciána. Zostal kresťanom i tu, a naviac, začína bojovať proti modloslužbe a nemravnosti. Na veľkej večerni sv. Jurajovi na Hospodi vozvach, sláva, hl. 6. spievame *„... ot diavolskija lesti oladenivšuju zemľu dobri dilal jesi, i ternovnoje služenije iskoreniv idolskoje, pravoslavija viry lozu nasadil jesi, timže točiši iscilenija vo vsej vselenij virnym ...“*

Jeho vieru a predsavzatie konať len dobro nezlomilo ani prehováranie ani mučenie. Zázračným spôsobom vychádza uchránený, kým napokon nie je sťatý mečom spolu s manželkou Diokleciánovou Alexandrou, ktorá sa sv. Juraja zastávala vo veci kresťanskej viery. Stalo sa tak r. 303.

Sv. Juraj môže byť vzorom pre mladých mužov, lebo bol človekom prostým, súčasne vzdelaným, jednoduchým, milujúcim čistotu, nesmierne obetavým vo viere, mužom vysoko charakterným.

Bol to svätec, ktorého potrebujú i dnešní kresťania ako svetlý príklad pre svoje životy.

Hrdinsky zomrela aj manželka cisára Diokleciána - Alexandra, ktorá dobre spoznala, kde je pravda a koho sa treba zastať.

Š. H.

Práca a štvrté prikázanie

V našom živote máme veľa zármutku, nešťastia, ktoré nás často postihujú. Žena, o ktorej sa spomína vo sv. evanjeliu bola tiež nešťastná, lebo ju trápil duch nemoci. Osemnásť rokov trpela, nemohla sa vzpriamiť nijakým spôsobom, predsa šla do domu modlitby, aby počúvala slovo Božie. Bola sobota, deň sviatočný, ktorý Židia prísne dodržiavali. Isus Christos hlásal slovo Božie v jednej zo židovských synagog, v ktorej sa nachádzala aj táto nešťastná žena. Isus Christos, keď ju spozoroval, dal si ju zavolať k sebe a hovorí jej: **„Ženo otpuščena jesi ot neduha tvojeho." (Luk. 13.12).** Položil na ňu ruky a hneď bola vzpriamená a oslavovala Boha.

Farizeji a knižníci nemohli pochopiť toto milosrdenstvo. Preto aj predstavený synagogy, nahnevaný, že Isus uzdravil ženu v sobotu, ktorú prísne dodržiavali, vystúpil a povedal zástupu: **„Šesť jesť dni, njaže dostojit dilati, v tyja ubo prichodjašče cilitesja a ne v deň subotnyj"** (Luk. 13,14). Áno, máme šesť dní pracovať pre každodenný chlieb, ale nesmieme pri tom zabúdať aj na prácu, ktorá nám osoží pre spasenie našich duší. **„Ne o chlibi jedinom živ budet čelovik, no o vsjakom hlaholi ischodjašči iz ust Božiích"** (Mat. 4,4.) Sv. Písmo nás nabáda, aby sme vo dni sviatočné kŕmili naše duše slovom Božím, navštevovaním chrámov Božích a konaním dobrých skutkov. Sám Spasiteľ Isus Christos uzdravením ženy poukazuje, že deň odpočinku nie je len preto, aby sme si odpočinuli od namáhavých prác, ale aby sme konali dobré skutky milosrdenstva, naplnení láskou k blížnemu. Farizeji sa sústreďovali len na dodržiavanie formy tradície zavedenej obyčajmi a nebolo v nich milosrdenstva a lásky voči blížnemu. Na to, či sa smie vo dni sviatočné robiť dobré skutky, odpovedal Isus Christos predstavenému synagogy: **„Pokrytče, či každý z vás neodväzuje v sobotu svojho vola, alebo osla od jasieľ a nevodí napájať? Nuž a táto, ktorá je dcérou Abrahamovou, ktorú poviazal satan, hľa už osemnásť rokov, nemala byť vyprostená z toho puta v sobotný deň?"** Aby farizeji vedeli, že človek je dôležitejší, než sobota, Christos im povedal: **„Hospoď bo jesť i suboty Syn Čelovičeskij"** (Mat. 12,8). Hanbili sa všetci jeho protivníci a zástup sa radoval všetkým slávnym skutkom, ktoré sa diali okolo Neho. **„I sija jemu hlahoľušču, stydjachusja vsi protivľajučiisja jemu, i vsi ľudije radovachusja o vsich slávnych byvajuščich ot neho"** (Luk. 13,17).

Syn Boží prišiel, aby vymenil sobotu a dňom vzkriesenia nahradil, láskou k blížnemu a dobrými skutkami naplnil. Preto aj nás nabáda na dobré skutky aj v deň nedeľný, alebo sviatočný. Pomôcť človekovi, ktorý sa mučí, choruje, trápi a všetko to, čo je na osoh našim blížnym. Poslúchajme hlas nášho Spasiteľa a prichádzajme k Nemu tak, ako táto zbožná žena, o ktorej sme počuli v evanjelskom vyprávaní. Učme sa aj my od Spasiteľa konať dobré skutky našim blížnym. Keď sa od nás kresťanov požiada vo sviatok, alebo

nedeľu vykonať najväčší skutok, ako je záchrana úrody pred spustošením, nestavajme sa tak, ako predstavený synagogy, ale konajme tak, ako hovorí sám Spasiteľ: **„Subota človeka radi bysť, a ne človek suboty radi“** (Mark 2,27).

Št. Ciba, duchovný

Starozákonní proroci

V Starom zákone Pán Boh poslal svojmu vyvolenému národu bohabojných mužov — prorokov, aby v mori pohanstva neuhasla posledná iskierka spravodlivosti a pravdy, viera v jediného Boha a v príchod sľúbeného vykúpenia skrze Mesiáša — Syna Božieho.

Starozákonným prorokom bol v očiach ľudu každý človek, ktorého si Boh vyvolil a ktorému sa zjavil. Už od stvorenia prvého človeka Hospodin sa zjavoval svojím vyvolencom, aby skrze nich oznamoval svoje sväté prikázania, svoju svätú vôľu. Prvým takýmto vyvolencom, ktorý bezprostredne obcoval s Hospodinom, bol prvý človek — Adam. Po spáchaní prvého hriechu a po vyhnaní človeka z raja sa tento stav mení.

Medzi najvýznamnejších vyvolencov Božích sa zaraďujú: Enoch, Noe, Abraham, Izák, Jakub, Jozef, Mojžiš, Jozue, Samuel, Dávid a Šalamún. Kým Hospodin so svojimi vyvolenými bezprostredne obcoval, tvárou v tvár, hoci to

nebolo také obcovanie Boha s ľuďmi, aké bolo v raji, u prorokov sa tento stav obmedzuje. Hospodin prorokom sa už len zjavuje vo vidinách a svojím duchom ich osvácuje. To sa nazývalo „skladanie rúk Hospodinových“. Z vnuknutia Božieho predpovedali budúce veci, najmä o Vykupiteľovi, a s pomocou Božou konali zázraky. Kárali kráľov i ľud pre modloslužbu a napomínali k pokániu.

Počas sudcovania Samuelovho začínajú vznikať prorocké školy. V týchto školách sa nábožní mládenci a mužovia učili vykladať Zákon, skladať verše, hudbu a mnohé iné. Po ukončení tejto školy niektorí z nich, najmä príslušníci pokolenia Levi, zastávali úrad prorocký, druhí konali služby chrámové, niektorí sa stávali lekármi, dejepiscami a p. Najznámejšie takéto školy boli v Kariath-Jearim, v Rámath na hore Efraim, v Betheli, v Jerichu a Gilgole. Každá škola mala svojich predstavených. Predpokladá sa, že Eliáš bol predstaveným prorockej školy v Jerichu. Popri pravých prorokoch, ktorým Hospodin udelil zvláštnu milosť, vystupovali medzi ľudom aj falošní proroci bez toho, aby ich Hospodin vyvolil k tomuto úradu. Svoje predpovede zakladali na dvojzmyselných slovách, čím zakrývali svoje klamné výroky. Kráľom a ľuďom predpovedali to, čo vedeli, že by si dotyční želali. Takýmto podvodníckym spôsobom prorokovania sa celkom priblížili a svojou podstatou podobali pohanským veštcom. Sv. Písmo ich nazýva prorokmi Baalovými.

Praví proroci sa od falošných líšili okrem iného aj svojím spôsobom života, ktorý sa u mnohých prorokov podobal životu pustovníka. Bývali na pustatine v drevených domcoch, ktoré si sami zhotovovali. Tam žili prísnym asketickým životom, v dobrovoľnej chudobe, často sa postili. Ich hlavným zamestnaním bola modlitba, rozjímanie o Zákone, vyučovanie a ohlasovanie ľudu príchodu Mesiáša. V náboženských veciach boli vodcami, v nebezpečenstve a v každodenných starostiach boli utešiteľmi a radcami ľudu. Mnohí z nich museli veľa vytrpieť od bezbožných kráľov a ľudí. Často sa stávalo, že boli neprávom prenasledovaní, väznení, kameňovaní, ako napr. prorok Jehu zomrel za vlády kráľa Bašu mučeníckou smrťou.

Vyučovanie ľudu spočívalo najmä v učení o Bohu. Učili, že Hospodin Boh je jediný, večná živá bytosť, najvýš svätý, spravodlivý a milosrdný, dobrotivý a milostivý, vševediaci a najmúdrejší, všadeprítomný a nezmeniteľný, Tvorca a Pán všetkého, teda aj života a smrti.

Radili a napomínali ľud, aby uctieval Hospodina Boha, aby zavrhol pohanských bohov a aby sa vrátil k svojmu Pánovi, aby dúfal v Boha a pred Ním v pokore bol, aby zachovával Zákon, činil dobro a varoval sa zla.

Duchom svätým nadchnutí predpovedali osud niektorých kráľov, miest i budúcnosť vlastného národa. Hlavným a konečným cieľom ich účinkovania medzi ľudom bolo predpovedanie Mesiáša. Veľmi podrobne prorokovali o budúcom pozemskom živote, utrpení a o vykupiteľskom diele Isusa Christa. Svoje proroctvá podopierali mnohými zázrakmi, ktoré konali s pomocou

Božou. Tak Eliáš, ktorý za prítomnosti svojho žiaka Elizea bol vzatý na ohnivom koči do neba a vzkriesením syna jednej vdovy podoprel svoju predošlú prorockú činnosť.

Všeobecne rozdeľujeme prorokov na štyroch veľkých (Izaiáš, Jeremiáš, Ezechiel a Daniel) a dvanásť menších (Ozeáš, Amos, Abdiáš, Micheáš, Jonáš, Nahum, Habakuk, Sofoniáš, Aggeus, Zachariáš, Malachiáš, Joel). Toto rozdelenie je podľa množstva ich prorockých spisov, ktoré po sebe zanechali. Okrem týchto prorokov bolo ešte ďalších 56 prorokov, ktorí nie sú zastúpení v Biblii svojimi vlastnými prorockými spismi, ale o ktorých sú v Biblii zmienky. Do tejto skupiny patrí Eliáš a jeho žiak Elizeus, Achiáš, Jehu, Obed a iní.

Prorokov môžeme rozdeliť aj podľa miesta a času ich účinkovania. Sú to proroci izraelskí, judskí, ninivskí, proroci, ktorí vykonávali úrad počas babylonského zajatia a počas sťahovania Židov zo zajatia do vlasti.

Proroci, ktorí pôsobili v Judei, nestarali sa len o to, aby národ neupadol do modlárstva, ako to mali za úlohu izraelskí proroci, ale viac dbali o to, aby sa bohoslužby konali v správnom duchu a v poriadku (rituálu), aby v ich verejnom i domácom poriadku sa prejavovala bezúhonnosť a bázeň Božia.

K ninivským prorokom patrí Nahum a Jonáš, ktorí mali priviesť tamojšie pokazené obyvateľstvo k pokániu. Prorok Jonáš je predobrazom Isusa Christa. Ako on bol tri dni vo vnútri ryby, ktorá ho potom vyhodila na breh, tak Isus Christos bol tri dni v hrobe a tretieho dňa vstal z mŕtvych.

Proroci, ktorí zastávali úrad počas zajatia, napomínali ľud k pokániu a predpovedali návrat zo zajatia. Takmer všetci obyvatelia boli odvlečení do Babylonu. Tu spoznali svoje veľké previnenie, a preto počúvali prorokov, ktorých im milostivý Boh poslal. Boli to Ezechiel a Daniel. V Judsku ostal len chudobný ľud a s ním žil prorok Jeremiáš, ktorý ho potešoval.

K prorokom, ktorí pôsobili počas sťahovania sa do vlasti, patrí Aggeus, Zachariáš a Malachiáš. Títo ľudu dodávali nádej, vieru, vôľu a dôveru do ďalšieho života. Majú veľkú zásluhu pri budovaní spustošeného jeruzalemského chrámu a mesta Jeruzalem.

Prorokom Malachiášom uzatvára sa dlhý rad prorokov, po ňom nastáva päťstoročné obdobie, kedy nevystupuje žiadny prorok. Až tesne pred príchodom Mesiášovým, podľa proroctva Izaiáša (9,2–6) a Malachiáša (3,1 a 4,5–6) vystupuje medzi ľud Ján Krstiteľ, predchodca Mesiášov, ktorý hlásal a pripravoval ľud na blížiaci sa čas príchodu nášho Spasiteľa Syna Božieho.

Takto proroci plnili a ukončili svoje poslanie pri udržiavaní pravej viery v jedného Boha a v príchod Mesiáša — Isusa Christa, Syna Božieho.

A. P.

Poznaj pravoslávnu cirkev

PRAVOSLÁVNA CIRKEV VO FÍNSKU

V krajine tisícich jazier a hlbokých lesov, zvlášť v jej východnej časti, v Karelii hlásali pravoslávnu vieru ruskí misionári Sergij, German, Arsenij a Alexander. Apoštolom ďalekého severu bol predovšetkým otec Trifon. Rozšíreniu kresťanstva prispeli aj časté cesty Karelov do Ruska už v 11. storočí. V nasledujúcich storočiach sa veľa misijnej práce vykonalo predovšetkým na brehoch Ladožského jazera, takže už v 12. a 13. storočí vzniká na jednom z ostrovov Ladožského jazera Valaamský monastier. V 14. stor. vzniká na ďalšom ostrove jazera monastier Konevitsa a v 16. storočí bol založený v Laponsku pri Severnom ľadovom oceáne monastier Petsamo. Obrátenie Karelov na pravoslávnu vieru bolo prevádzané mierovou misijnou cestou.

V 17. storočí, keď sa pravoslávna Karelia dostala pod nadvládu Švédov, boli robené pokusy previesť Karelov na evanjelickú vieru, čo sa však nepodarilo, v dôsledku čoho veľký počet pravoslávnych veriacich opustil svoje domovy a presídlil sa ďalej na východ od ruskej Karelie, kde im neboli robené prekážky vo vyznávaní pravoslávnej viery. Od tejto doby je pravoslávne obyvateľstvo vo Fínsku v menšine.

Približne v polovici 19. storočia sa začína silné kultúrne a národné obrodenie fínskeho pravoslávia. Do bohoslužieb bol zavedený fínsky jazyk, veľká pozornosť sa venovala náboženskej výchove veriacich a vo fínštine bola vydávaná pravoslávna literatúra. R. 1892 bola zriadená pravoslávna eparchia. Keď získalo Fínsko r. 1918 nezávislosť, stala sa pravoslávna cirkev vo Fínsku autonómnou so súhlasom moskovského patriarchátu. Keď už v nových podmienkach nebolo možné udržať spojenie s ruskou pravoslávnou cirkvou, pravoslávna cirkev vo Fínsku prešla r. 1923 do jurisdikcie carihradského patriarchátu a od tej doby tvorí fínske autonómne arcibiskupstvo. Jurisdikciu ekumenického carihradského patriarchu nad pravoslávnou cirkvou vo Fínsku uznal aj patriarcha moskovský a celého Ruska Alexij a Posvätná synoda ruskej pravoslávnej cirkvi 30. apríla 1957.

Druhá svetová vojna bola pre pravoslávnu cirkev vo Fínsku veľkým úderom. V dôsledku vojny stratila cirkev 90 % svojho majetku a 70 % fínskych pravoslávnych veriacich muselo opustiť svoje domovy a rozísť sa po celom Fínsku. Mnohí mysleli, že nastal koniec pravoslávnej cirkvi, avšak uprostred ťažkostí a rozptýlenia veriaci prejavili veľkú húževnatosť, obetavosť a lásku k svojej cirkvi. Zvlášť bolo pozoruhodné nadšenie, s akým sa fínska pravoslávna mládež pustila do práce na vzkriesení cirkvi. R. 1949 vydal fínsky parlament zákon, na základe ktorého bola cirkev znovu vybudovaná, čo sa uskutočnilo v r. 1950–1959. V tejto dobe bolo postavených 13 chrámov, 42 kaplniek, 19 farských budov a 19 cintorínov za štátne výdavky. Štát poskytol prostriedky na výstavbu 9 kaplniek, ktoré boli započaté súkromne. Boli vy-

zdobené už jestvujúce chrámy a hospodárenie nových farností dostalo nový základ.

Na čele pravoslávnej cirkvi je arcibiskup karelský a celého Fínska Paavali (Pavol) s rezidenciou v Kuopio. Pravoslávna cirkev vo Fínsku má dve eparchie, a to už spomínanú karelskú so sídlom v Kuopio a eparchiu helsinskú s rezidenciou v Helsinkách, na čele ktorej stojí Jeho Preosvietenosť biskup Ján. Vo Fínsku je asi 30 farností, 40 kňazov a približne 80 000 pravoslávnych veriacich. Pravoslávna cirkev vo Fínsku je druhou národnou cirkvou a je podporovaná štátom. Štát finančne zabezpečuje biskupov, cirkevnú správu a bohoslovecký seminár ako aj menšie farnosti. Vyučovanie náboženstva je zabezpečené na školách I. a II. stupňa. Kňazské vzdelanie získavajú bohoslovci na bohosloveckom seminári v Kuopio. V ďalšom bohosloveckom vzdelaní možno pokračovať na bohosloveckej fakulte Helsinskej univerzity v Helsinkách. Pri seminári sa nachádza chrám, knižnica a cirkevné múzeum s bohatými zbierkami ikon, bohoslužobných rúch a bohoslužobných kníh.

Vo Fínsku sú dva pravoslávne monastiere. Neďaleko mestečka Heinavesi uprostred lesov a jazier sa nachádza Lentulovský ženský monastier. Monastier bol postavený r. 1967 a je zaujímavé, že na ňom pracovali mladí chlapci a dievčatá z takmer celej Škandinávie. V monastieri žijú mladé mníšky a dievčatá, ktoré sa zaujímajú o monastiersky život. Mužský Valaamský monastier pripomína starý Valaamský kláštor a nachádza sa na jednom polostrove. V tomto prostredí uprostred lesov a jazier žije asi 17 mníchov. V monastieri sa chráni známa ikona konevitskej Božej Matky, ktorá je duchovným a historickým pokladom fínskej pravoslávnej cirkvi a ktorá bola prinesená do Konevitse r. 1393 z posvätnej hory Athos.

Pravoslávna cirkev vo Fínsku má niekoľko náboženských organizácií. Najstaršia z nich „P. Sergeinja Hermanin Veljeskunta" (Bratstvo sv. Sergija a Germana), o pravoslávnu mládež sa stará „Ortodoksisten Nuorten Liito" (Sväz pravoslávnej mládeže), ďalej tu pôsobí študentská organizácia „Ortodoksinen Ylioppilasliitto" (Sväz pravoslávnych študentov). Združenie pravoslávneho duchovenstva „Ortodoksinen Pappien Liitto" vydáva bohoslovecký časopis „Ortodoksia" (Pravoslávie) a „Ortodoksinen Veljestö" (Pravoslávne bratstvo) a snaží sa povzniesť duchovný život v duchu sv. Otcov.

Malá fínska pravoslávna cirkev sa snaží verne zachovávať pravoslávnu vieru a plniť svoje sväté poslanie vo fínskej zemi. Dôverujúc v Božie riadenie sa veriaci tejto cirkvi dívajú s nádejou do budúcnosti. Veria, že ostatné pravoslávne cirkvi sú s nimi vo svojich modlitbách. Preto aj my pravoslávni kresťania v Československu v svojich modlitbách prosme za blaho pravoslávnych veriacich v tejto severskej zemi neďaleko polárneho kruhu.

P. T.

O porušovaní liturgických foriem pravoslávnych bohoslužieb na východnom Slovensku vplyvom únie

Dejiny pravoslávnej cirkvi na východnom Slovensku sú tesne spojené s osudom pravoslávnej cirkvi na Zakarpatskej Ukrajine a v Haliči. Preto, keď chceme rozoberať poškodenie pravoslávneho — východného — obradu v našich eparchiách na Slovensku, musíme vychádzať z jedného spoločného začiatku, **ktorý bol hlavnou príčinou poškodenia bohoslužobných kníh i obradových foriem pravoslávnej cirkvi u nás.**

V tých časoch, keď v západnej časti našej vlasti (stredné a západné Slovensko, Morava a Čechy) po smrti slovanských učiteľov sv. Cyrila a Metoda a po páde ríše Veľkomoravskej **sa násilím pravoslávni Slovania vháňali do rímskokatolíckej cirkvi,** na východe našej vlasti rímskokatolícka hierarchia sa dočasne uspokojila úniou s Rímom, ktorá sa mala v budúcnosti stať v jej „misijných" snahách mostom na Východ.

Jednou z podmienok násilného podpísania užhorodskej únie r. 1646 (1649) bolo: **všetky obrady východnej cirkvi budú zachované v úplnosti.** Ale tristoročná história jestvovania únie nám hovorí, že táto podmienka zostala len na papieri. V praxi sa robilo ináč. Hneď po podpísaní únie sa začalo s **„opravovaním"** bohoslužobných kníh, ktoré sa vtedy v našich chrámoch používali. **„Opravovali"** sa tie miesta v bohoslužobných knihách, kde bol Symbol viery „Viruju" tak, **že sa pridávali slová „i ot Syna" (Filioque), v ekténiách sa mená východných patriarchov zamieňali menom rímskeho pápeža atď.**

Aby sa táto skaza dokonala rýchlejšie a aby sa tak upevnila únia, Rím, ktorý nedôveroval miestnym duchovným, posiela k nám mníchov-vasiliánov. Títo boli následkom brestskej únie (1596) už dobre pripravení pre tento cieľ. Vasiliáni mali svoju úlohu od založenia svojho rádu sv. Vasilija Veľkého v uniatskej akcii a upevňovali úniu v spomenutých oblastiach. **Boli pripravení previesť náš ľud na latinstvo, čo sa im niekde aj podarilo.** U nás to bol Peter Rostošinský a Gabriel Košovič. Prvý v roli biskupského tajomníka po smrti biskupa Vasilija Tarasoviča na schôdzi arcidekanov v Užhorode v plnosti určil poslanie únie (1652) a požiadal rímskeho pápeža, aby uznal mukačevskú biskupskú katedru a jeho samého potvrdil v biskupskej funkcii, čo sa aj stalo roku 1655.

Poškodenie východného obradu a bohoslužobných kníh pravoslávnej cirkvi prvýkrát dostalo svoje uzákonenie na uniatskom sneme r. 1720 v Zamojsku. Zamojským snemom, ktorý bol zvolaný za účelom **„upevnenia uvoľnenej disciplíny cirkevnej a navrátenia zlých zvykov k ich prvému stavu“**, bolo prikázané všetky bohoslužobné knihy opraviť.

Tieto **„opravy“** — fakticky poškodenia, spočívali v nasledovnom:

Symbol viery **„Viruju“** nech bol hocikde vytlačený, alebo sa tlačil, vždy musel byť s dodatkom **„i ot Syna“**.

Meno rímskeho pápeža v diptichoch (dostičky, na ktoré sa zapisujú mená spomínaných pri bohoslužbách) na liturgiách vyslovovať jasne.

V súlade s ustanovením florentského snemu pokladať za formu sviatosti slová: **„... sije jesť Tilo moje...“ a „sija jesť Krov moja...“**.

Ďalej snem určil posväcovať častice, ktoré sa vyberajú pri proskomídii v česť Presvätej Bohorodičky a svätých a prijímať ich. **Prísne sa zakázalo podávať sv. prijímanie malým deťom** (oproti praxi východnej cirkvi). **Zakázalo sa tiež konať na strastný štvrtok na liturgii posvätenia Baránka** (zásobných darov), ktorý, súc napojený božskou Krvou a vysušený po liturgii, sa uchováva v darochraniteľnici po celý rok pre prijímanie chorých. Pre tento účel snem predpísal posväcovať častice každý 8 alebo 15 deň (bez toho, aby sa vysušili).

Zakázalo sa **upotrebovať hubky na vytieranie diskosu** a kalicha a bolo predpísané vytierať diskos prstom(!?) a kalich šatkou.

Ďalej bolo zakázané **vlievať tzv. teplotu do kalicha, držať antimins na prestole a rozbaľovať ho počas sv. liturgie. Bolo zakázané mnoho obradových foriem východných**, ale oproti tomu sa doporučovalo latinské novátorstvo, ako **slúženie tichých liturgií, oslavovanie sviatku Božieho Tela** (festum Corporis Christi Domini) atď.

Pre jednotu v uskutočňovaní sviatostí snem prikázal vydať trebnik a po jeho schválení apoštolským prestolom ho rozširovať vo všetkých eparchiách a farnostiach. Snem zakázal upotrebovať v niektorých sviatostiach staré bohoslužobné formy, ktoré boli dávno zaužívané vo východnom obrade. Tak, napr. **vo sviatosti krstu, kde formu uniati prijali od pravoslávnych, snem prikázal túto formulu zameniť formou pápeža Evžena IV.** Ďalej snem predpísal konať pomazanie len u ťažko chorých a ustanovil, že z obradov východnej cirkvi môžu sa používať len tie, ktoré budú uvedené v novovydaných služobníkoch (liturgikonoch), trebníkoch a v iných bohoslužobných knihách. Ostatné obrady, ako nepotrebné, tento snem prikázal vylúčiť z používania.

Prof. dr. P. Kernaševič

(pokračovanie).

Biskup Andrej Bačinský (1773—1810)

Andrej Bačinský pochádzal z rodiny duchovného. Narodil sa v Beňatine dňa 14. XI. 1732. Ako syn kňaza mohol dostať dobré vzdelanie tej doby. Bolo to vzdelanie jezuitské v Trnave. Historici mu pripisovali zvláštne nadanie, ktorým na seba obrátil pozornosť činovníkov pri dvore, ktorí mu dávali svoje deti na výchovu. Jeden čas bol správcom farnosti a arcidekanom. Biskup Bradáč ho vymenoval svojím tajomníkom, povýšil do stavu kanonika, často ho posielal za rôznymi záležitosťami do Viedne vo veciach eparchiálnych.[1] Jeho kariéra bola rýchla, preto nik nepochyboval o tom, že po smrti biskupa Bradáča je práve on jediným nádejným kandidátom a nasledovníkom na biskupskú katedru. Keď prišla tá chvíľa, bol rukopoložený vo viedenskej cisárskej kaplnke Vasiľom Božičkevičom, biskupom križovackým, a Meletiom Kováčom, biskupom varadinským. Stalo sa tak r. 1773. Slávnosti jeho chirotonie sa zúčastnila i cisárovná Mária Terézia so svojou suitou. Nový biskup „Ruténov“ mal priazeň cisárovnej, ktorá mu darovala veľkolepé archijerejské bohoslužobné rúcho, cirkevné nádoby a súčasne mu i zvýšila plat.[2]

Za preukázanú pozornosť nezostal biskup Bačinský dlžníkom. Najprv vrhol všetky svoje sily pre upevnenie únie. Zvolal duchovenstvo na poradu a duchovné cvičenie a vyzval ho, aby sa vynaložilo viac úsilia v cirkevnej službe než vo vlastnom hospodárení, čo medzi uniatským duchovenstvom bolo častým zjavom. Hoci biskup Bačinský nebol zvolený duchovenstvom podľa tradície, ale bol vymenovaný cisárovnou[1] (str. 105), predsa bol u duchovenstva obľúbený, lebo vymáhal často pre neho rôzne privilégiá. Za to sa stalo duchovenstvo jeho poslušnou zbraňou. Po nedávnych ľudových povstaniach nastalo ticho, čo Mária Terézia pripisovala zásluhe biskupa Bačinského a jeho duchovenstvu. Teraz už ochotne darovala biskupovi Bačinskému rezidenciu a chrám v Užhorode, predtým jezuitský. Darovala mu prekrásny zámok a najlepšiu pôdu, budovu pre seminár a zrovnoprávňovala uniatské duchovenstvo s latinským.[3] Predchádzajúci biskupi žili v skromnej monastierskej cele v Mukačeve, kde nemohli umiestniť mnohopočetnú a bohatú siutu podľa latinského zvyku. V roku 1777 na žiadosť Bačinského, cisárovná potvrdila úplný stav kapituly, pridelila patričné platy na účet štátu.[4] Biskupa samého a tiež

jeho nasledovníkov, vymenovala za stálych členov štátnej rady. Až teraz duchovenstvo dostalo plné občianske práva, aké mali latinskí duchovní v Rakúsku-Uhorsku. Tak teda po 125 rokoch založenia užhorodskej únie sa uniati napokon dobili privilégií, po ktorých túžili.[5]

Mali radosť, lebo sa ocitli v rolách „pánov prevelebných", preto začali fanaticky chrániť úniu v tých oblastiach, kde obyvateľstvo za každú cenu chcelo byť pravoslávnym. Najmä pre tieto farnosti biskup Bačinský žiadal materiálnu pomoc od vlády. Mária Terézia ako odpoveď na túto žiadosť chcela súpis týchto farností „aby bolo možné zodpovednú pomoc ustanoviť a dať každej z nich"[6], čo práve postavilo úniu na nohy a pravoslávie malo byť zmetené z tváre zeme. Ale pokiaľ ide o východný obrad, ten sa u nás zachoval oveľa lepšie v prvotnej čistote, než napr. v Haliči. Nie je to možné pripísať ani tak duchovenstvu, ktoré, česť výnimkám, bolo pohotove všetko pokatoličtiť bez mihnutia oka. V tejto veci, vo veci záchrany nášho obradu, treba vzdať vďaku nášmu prostému veriacemu ľudu, ktorý vo svojom srdci veril pravoslávne a tradície, pokiaľ to na ňom záležalo, chránil od pokolenia k pokoleniu. V novozaloženom duchovnom seminári v Užhorode sa spočiatku vyučovalo rusky a uchádzačov o štúdium bolo dosť. Aby sa latinské bohoslovecké školy stali viac príťažlivými než seminár v Užhorode, boli prostriedky na jeho vydržiavanie dosť skúpe. V latinských školách, v Trnave, v Pešti, vo Viedni a inde boli podmienky oveľa lepšie, čo priťahovalo poslucháčov.[7] Pravda, absolventi týchto škôl boli úplne oddaní katolicizmu a tým aj únii. V tom čase na mnohých miestach „ľud má predsa len veľký odpor voči nej" — voči únii.[8] Ako je však známe, duchovenstvo bolo poverené vedením školstva od škôl základných a je jasné, že duch, prinesený z latinských škôl, mal na deti veľký vplyv. Latinčina postupne začína tiesniť rodnú reč. „Všetko domáce, slovanské, je pokladané za barbarské, a cudzia, ľudu nezrozumiteľná reč — latinčina — je vydávaná za pravú osvetu".[9]

Hoci biskup Bačinský je uznávaný ako človek ruského smeru, ktorý ruštinu mal rád, predsa mal za úlohu odviesť ľud od národnostného upovedomenia, na čom boli zainteresované politické kruhy. — To však bolo nemožné. Bola to „prozreteľná" politika vládnúceho režimu v odnárodňovaní „rusínskeho" ruského obyvateľstva, ako sa to stalo s polabskými Slovanmi. I túto špinavú prácu musela robiť cirkev, lepšie povedané jej duchovenstvo. A teraz zvlášť úspešný biskup Bačinský sedel na mukačevskej katedre. Zdalo sa, je prostredníctvom jeho autority sa dal dosiahnuť „pokrok" v spomenutých plánoch. Nestalo sa tak. Biskup Andrej Bačinský mal takú autoritu medzi vyššími vrstvami Rakúsko-Uhorska, že 8. 8. 1779 od haličského gubernátora vzišla žiadosť k cisárskemu dvoru, aby Bačinský bol preložený do Ľvova a menovaný ľvovským metropolitom. Tejto žiadosti nebolo vyhovené pre nesúhlas Vatikánu motivovaný tým, že v Rusku nikdy neboli dvaja metropoliti[5] (str. 9). A tak biskup Bačinský zostal do smrti na mukačevskej katedre s rezidenciou v Užhorode a nepošťastilo sa mu, aby sa ukázal vyššou funkciou v uniatskej cirkvi, ktorej venoval všetky svoje sily, nadanie a energiu.

LITERATÚRA:

1 *Eumenij Sabov:* Chrestomatija, Užhorod, 1893
2 *O. Vojtkovskij:* O únii...
3 *Devolan: Uhorskaja Rus...*, Moskva, 1878
4 *Viera I. Fedelešová:* Učebnik istoriji Podk. Rusi, Užhorod, 1924
5 *I. Vlad. Terleckij:* Uhorskaja Rus, Kyjev, 1874
6 *Dr. V. Hadžeha:* Dodatky k dejinám Rusínov, Užhorod, 1927
7 *I. Arsenij:* Russkije v Vengrii, žurnál, SPB, 1868
8 *S. Svencickij:* Materialy po istoriji, Ľvov, 1905
9 *A. Čuma:* Dukla, Prešov, 1965, č. 1.

Z ústredia

● **Delegácia našej cirkvi,** vedená jeho Blaženstvom metropolitom Dorotejom, **bola dňa 9. februára t. r. prijatá podpredsedom vlády ČSSR dr. M. Lúčanom** k prejednaniu niektorých otázok celocirkevného záujmu. V delegácii boli zastúpené všetky naše eparchie.

● Vladyka metropolita **navštívil cirkevný odbor NV hlav. mesta Prahy,** kde sa prejednal budúci spôsob opráv cirkevných budov a uzatvorila sa príslušná zmluva.

● Archimandrita Andrej Kolomacký **rekonštruoval ikonostas v modlitebni v Prahe,** V jámě č. 6. Dňa 10. februára vladyka metropolita posvätil nový ikonostas v tejto kaplnke Všetkých svätých zeme českej.

● V zahraničí študujú teraz títo pracovníci našej cirkvi: **d. o. Jar. Šuvarský** prechádza 2. ročníkom na Východnom inštitúte v Ríme, **Ján Rusín,** študuje na bukureštskej duchovnej akadémii a **Ján Gliganič na leningradskej duchovnej akadémii.** Spirituál PBF **d. o. prot. Michal Olexa,** odb. asistent, obdržal povolenie k **diaľkovému štúdiu na leningradskej** duchovnej akadémii.

● Kresťanská mierová konferencia **vydala prehľadnú brožúrku o IV. Všekresťanskom mierovom zhromaždení 1971 s článkami v češtine a slovenčine.** Je to prvá edícia svojho druhu. Vrelo odporúčame všetkým záujemcom našej cirkvi o prácu tohto kresťanského mierového hnutia. Objednajte u svojich duchovných otcov. Cena je Kčs 6.—.

Maďarská pravoslávna cirkev (Moskovská patriarchia)

Kresťanstvo medzi maďarský národ preniklo v minulosti zo susedných slavianskych pravoslávnych krajín a z Byzantskej ríše. V dejinách je zaznamenané, že dvaja maďarskí magnáti Bulcsu a Gyula okolo 950 roku boli pokrstení v Konštantínopoli. Magnát Gyula dokonca priviedol so sebou do Maďarska aj misionára Hieropheja, ktorého konštantínopolský patriarcha Theophilakt vysvätil na biskupa maďarského. Činnosťou biskupa Hieropheja a iných východných pravoslávnych misionárov v Maďarsku vzniklo niekoľko grécko - slovansko - maďarských monastierov východného obradu. Tieto monastiere boli centrom pravoslávneho misionárstva a cirkevného vedenia. Niektoré z týchto monastierov aj po rozdelení cirkvi (1054) si zachovali svoj východnopravoslávny charakter takmer až do 14. stor. Nakoniec kresťanstvo medzi maďarský národ preniklo aj zo západu. K úspešnému rozšíreniu západného kresťanstva pomohli rôzne politické udalosti krajiny.

Hoci maďarskí panovníci boli západného vierovyznania, vážili si a udržiavali východné pravoslávne obrady, tradíciu a zvyky. Tak napr. kráľ Štefan I. (István) založil pri meste Veszprém pravoslávny ženský monastier. Ďalej dal vybudovať dom v Konštantínopoli pre maďarských pravoslávnych pútnikov. Okrem toho dobré styky sa rozvíjali s Byzantskou ríšou aj prostredníctvom sobášov byzantských a maďarských vladárov.

V 13. stor. do Maďarska sa začali presídľovať pravoslávni iných národností, ako Srbi a Rumuni. Týmto sa pravoslávie v Maďarsku do značnej miery upevnilo. Nadviazali sa kontakty s ruskou pravoslávnou cirkvou, čo potvrdzuje aj to, že dvaja mnísi maďarského pôvodu Mózes Ugrin a Efrém Novotoržský žili v monastieri v Rusku. Koncom 17. a začiatkom 18. stor. do Maďarska sa presídlilo veľa pravoslávnych Grékov-obchodníkov.

Aj v Maďarsku, tak ako to bolo v susedných krajinách, rímskokatolícka cirkev sa snažila podmaniť si pravoslávnych veriacich tzv. úniou. Podarilo sa im to koncom 17. stor. utvorením severomaďarskej plnej únie s Rusínmi a s časťou transylvánskych Rumunov, no Bulhari a Gréci do únie nevstúpili.

Maďarská pravoslávna cirkev (moskovská patriarchia) je pomerne malá čo do počtu veriacich. Má svoje chrámy v Budapešti dva, v Miskolci, Nyiregyhaze, Gyögyöse, Egere, Kecskemete, Szentese, Szegede, Kacage a Üröme. Kňazov má 6 a dvaja a jeden diakon sú na penzii, občas však slúžia. Okrem maďarskej pravoslávnej cirkvi existujú ešte na území Maďarska pravoslávne národnostné cirkvi, ako je srbská pravoslávna cirkev (srbská patriarchia), rumunská pravoslávna cirkev (rumunská patriarchia) a bulharská pravoslávna cirkev (bulharská patriarchia). Srbská cirkev tu má 13 kňazov a okolo 10 000 veriacich a viac ako 40 chrámov, rumunská cirkev 13 kňazov, 20 000 veriacich a 20 chrámov a bulharská cirkev má 1 kňaza a chrám v Budapešti. Všetkých pravoslávnych veriacich v Maďarsku je približne 35 000.

Kňazi maďarskej pravoslávnej cirkvi svoje kňazské vzdelanie nadobudli v Grécku a na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Budapešti, ktorá existovala nie dlho. Teraz kandidáti na kňazstvo študujú na Duchovných akadémiách ruskej pravoslávnej cirkvi.

Oficiálnym časopisom maďarskej pravoslávnej cirkvi je EGYHÁZI KRÓNIKA (Cirkevná kronika), ktorý vychádza raz za dva mesiace. Tento časopis s veľkým záujmom čítajú aj uniati, ktorí vlastný časopis nevydávajú.

Hoci je maďarská pravoslávna cirkev malá, stále rastie. O pravoslávie je veľký záujem najmä zo strany uniatov, ktorí by sa radi vrátili do svojej pradedovskej cirkvi. Miestne národnostné cirkvi túžia zasa po tom, aby v budúcnosti mohli utvoriť jedinú pravoslávnu autonómnu cirkev v Maďarsku.

M. D-r., Drážďany.

Jeho Vysokopreosvietenstvo Juvenalij, arcibiskup tulský a belevský a zástupca predsedu Oddielu pre zahraničné styky moskovskej patriarchie, navštívil v radostné sviatky Roždestva Christovho pravoslávnych veriacich v Maďarsku.

24. a 25. XII. 1971 Vysokopreosvietený vladyka Juvenalij slúžil bohoslužby v budapeštianskych pravoslávnych chrámoch, kde mu asistovali prot. Dr. Feriz Berki, administrátor maďarskej pravoslávnej cirkvi (moskovská patriarchia) a budapeštianske pravoslávne duchovenstvo.

26. XII. 1971 Jeho Vysokopreosvietenstvo zavítal do Miskolca kde slúžil sv. liturgiu v miestnom pravoslávnom chráme za asistencie prot. Dr. Feriza Berkiho, d. o. Michala Dandára z Drážďan (NDR) a miestneho duchovného jeromonacha Mózesa Piko. Sv. liturgia bola slúžená na maďarskom a cirkevnoslovanskom jazyku. Veľmi pekne spieval miestny chór, ktorý bol zorganizovaný len pred niekoľko mesiacmi. Za zorganizovanie a prekrásny spev tohto chóru možno vďačiť predovšetkým miestnemu duchovnému o. Mózesu, ktorý vynaložil veľa úsilia. Pri bohoslužbách boli prítomní niekoľkí uniatskí kňazi a jeden reformovaný so svojimi veriacimi. Ich prítomnosťou tieto slávnostné bohoslužby sa premenili na ekumenický sviatok. Na konci sv. liturgie miestny duchovný o. Mózes sa poďakoval Jeho Vysokopreosvietenstvu, že poctil ich sv. chrám svojou prítomnosťou a prekrásnym bohoslúžením. Potom sa k veriacim prihovoril vladyka Juvenalij a dal im svoje arcibiskupské požehnanie. Je zaujímavé, že všetci prítomní bez rozdielu vierovyznania prichádzali k vladykovi po požehnanie, nevynímajúc ani uniatských kňazov. Hneď po sv. liturgii s týmito kňazmi mal Jeho Vysokopreosvietenstvo srdečný rozhovor vo farskej budove.

Poobede vladyka Juvenalij v doprovode kňazov, ktorí mu asistovali na sv. liturgii, navštívil miskolcského reformovaného biskupa pána Ráski Sándora, kde bol srdečne prijatý.

M. D-r., Drážďany

Sv. kríž na brehu Šíravy — na tomto mieste stál kedysi pravosl. klokočovský chrám.

Ak prídete na Zemplínsku Šíravu

Medzi tisícmi návštevníkov, ktorí prídu na Zemplínsku Šíravu na rekreáciu či dovolenku, budete možno i vy, pravoslávni veriaci. Prichádzate z celej republiky, i zo zahraničia. Každého láka voda a výborná zemepisná poloha, lebo je tu najviac teplých dní do roka v našej republike.

Veriaci človek si má v božskej prírode vypočuť hlas prírody, lebo „beda tomu, kto v mori vidí len vodu, kto nepočuje nemú prírodu . . .“ ako píše A. Sládkovič, ale okrem toho nemá zabudnúť ani na svoju kresťanskú povinnosť a venovať niekoľko hodín z dovolenky načúvaniu Slova Božieho — evanjelia. Preto ak prídete na Zemplínsku Šíravu, nezabudnite navštíviť pravoslávny chrám v Michalovciach na Gottwaldovej ulici č. 35, kde sa konajú bohoslužby každý deň ráno o 7. hod. sv. liturgia, pred sviatkom a v sobotu večer večerňa, v nedeľu o 8. utreňa, o 9. hod. sv. liturgia a o 10. hod. veľká sv. liturgia, poobede večerňa.

Príďte sa pozrieť do nášho chrámu. Využite návštevu srdca Zemplína — Michaloviec. Uvidíte pekný neobyzantský chrám sv. Ducha, typu tzv. byzantských centrálnych bazilík, samostatnú zvonicu a krásne vnútorné zariadenie. Chrám je pamiatkovo chránený.

Št. Horkaj, duchovný

Povedali o únii

Patriarcha moskovský a celej Rusi Pimen vo svojom posolstve cirkevným slávnostiam, ktoré sa konali vo Lvove pri príležitosti 25. výročia návratu haličských uniatov do pravoslávnej cirkvi okrem iného hovorí:

„Koncom 16. stor. nábožný národ našej starobylej pravoslávnej haličskej zeme bol násilne prevedený do duchovne cudzej únie. Avšak ani ťažký morálny a fyzický útlak, ani kruté prenasledovania nezlomili duch a úsilie národa, ktorý tak ako predtým žil s vedomím, že prislúcha k pravoslávnej viere otcov, žil v nádeji na zjednotenie s matkou-cirkvou a prinútený násilím často povstával a neraz sa chytal zbrane na obranu svojich tradícií. V 19.—20. stor. jeho protest sa prejavil vo forme vnútorného duchovného rastu a duchovného zjednocovania, čo bolo ešte väčším náznakom jeho túžob po pravoslávnej viere, jeho neskrotnej duchovnej sily.

R. 1946 Ľvovský snem vydal svedectvo o klamstve únie a zrušil ju. Zrušením Brestskej únie splnil storočné národné túžby po zjednotení s bratmi jednej krvi a jednej viery, s matkou-cirkvou. Ľvovský snem bol cirkevne-národným snemom, slobodným prejavom vôle národa, ktorý si vytýčil za cieľ návrat k viere otcov.

Naša svätá pravoslávna cirkev volá kresťanov k vytúženej jednote pod jedným Pastierom Isusom Christom. Sme však presvedčení, že akákoľvek únia — to nie je jednota, ale ľstivé lákanie pod kepienkom jednoty navonok. Svedomie národa odhaľuje zvnútra klamstvo únie. Pravoslávne povedomie nikdy neprijme podobné zjednotenie. Hlas ľudu — hlas Boží. Ukrajinský národ Haliče a Zakarpatska viac než tristo rokov svedčil o svojej náklonnosti k rodnému pravosláviu a teraz, keď konečne upevnil v svojej zemi vieru svojich predkov, prijíma plnosť spasenia v Christu“.

P. T.

UPOZORNENIE. Upozorňujeme našich veriacich, že sa zmenilo telefónne číslo Eparchiálnej rady pravoslávnej cirkvi v Prešove (biskupská rezidencia) takto: 336 12, a Pravoslávneho farského úradu na 313 79.

IV. všekresťanské mierové zhromaždenie k otázke európskej bezpečnosti

V posledných rokoch sú v Európe známky politického vývoja, ktorý smeruje k stabilizácii bezpečnosti na tomto kontinente a k požiadavke širokého procesu uvoľňovania napätia.

Pokladáme vytvorenie systému kolektívnej bezpečnosti v Európe za hlavný predmet stratégie mieru na tomto kontinente.

Prvým rozhodujúcim krokom na ceste k vytvoreniu systému kolektívnej bezpečnosti v Európe by bolo okamžité zvolanie celoeurópskej konferencie o bezpečnosti a spolupráci.

V záujme posilnenia bezpečnosti v Európe pokladáme za dôležité, aby boli okamžite podniknuté ďalšie kroky k riešeniu problémov dnes dosiaľ nevyriešených.

SEM PATRIA:

Ratifikácia zmlúv z Moskvy a Varšavy Nemeckou spolkovou republikou; má prednosť a zvláštnu naliehavosť. Medzinárodné právne uznanie NDR; prijatie oboch nemeckých štátov do OSN; Mníchovská dohoda musí byť NSR vyhlásená za neplatnú od samého počiatku. Očakávame, že NSR rozvinie svoje vzťahy k ČSSR v tomto smere.

Za zvlášť dôležitú pokladáme podporu opatrení k odzbrojeniu a jednaniu o znížení stavu vojsk v Európe.

Pri analýze týchto európskych problémov dosiahli sme presvedčenie, že mierová koexistencia je efektívnym nástrojom vytvárania mieru v Európe a že mierová koexistencia v Európe môže ukázať cestu k mierovému riešeniu problémov v iných častiach sveta.

Apelujeme na cirkvi a kresťanské organizácie v Európe, aby prispeli k analýze európskej situácie a aby vyvinuli všetko úsilie zamerané k vytvoreniu pevného a kolektívneho systému bezpečnosti v Európe.

● PREČO ORTODOXNÍ? Nevieme si ináč vysvetliť, prečo naša cirkev je často nazývaná v časopisoch menom **„ortodoxná“**. Než by ju pomenovali slovansky **„pravoslávna“**, volia radšej cudzí termín, čo akiste čitateľom nepriblíži obsah pojmu. Je to síce veľmi učené, ale málo ekumenické... **Nie je tým ani možné umlčať existenciu pravoslávnej cirkvi u nás i inde vo svete!**

Povedali o pravoslávnej cirkvi

17. ODSTAVEC DEKRÉTU O EKUMENIZME POKRAČUJE ĎALEJ SLOVAMI:

„Čo bolo povedané o zákonitej odlišnosti disciplinárnej, to isté treba prehlásiť o odlišnom teologickom výklade náuk. Lebo na Východe a Západe sa užívalo pri skúmaní zjavenej pravdy odlišných metód a postupov pre poznanie a vyznanie božských vecí. Preto nie divu, že niektoré hľadiská zjaveného tajomstva niekedy sú vhodnejšie chápané a do lepšieho svetla postavené, lepšie jedným než druhým tak, že rozličné teologické formulácie často skôr sa doplňujú než aby si odporovali. Pokiaľ ide o pravé bohovedné tradície východné, je nutné uznať, že sú výborným spôsobom zakorenené vo Svätých Písmach, podporované a vyjadrované liturgickým životom, živou apoštolskou tradíciou a živené spismi východných Otcov a duchovných spisovateľov a smerujú k správnemu poučeniu životnému, ba k plnému chápaniu kresťanskej pravdy.“

P. T.

Zo života pravoslávnych cirkví v zahraničí

ALEXANDRIJSKÝ PATRIARCHÁT. Jeho Sv. patriarcha Nikolaj VI. posvätil novú rezidenciu patriarchie v Alexandrii. Prítomní boli hostia z Grécka, metropolita Dionýz, ktorý pri oslave povedal okrem iného: „...Eucharistia je základom jednoty cirkvi. Ona je dôkazom života cirkvi a je v nej vyjadrená túžba po jednote v cirkvi. Isus Christos zomrel, vstal z mŕtvych. I my sme účastní na Jeho smrti a Jeho zmŕtvychvstaní, hoci často odhodení a vzdialení, v Eucharistii sa zjednocujeme v jedno Telo, Jeho cirkev. To nie je ľudská organizácia, ale božská jednota, čo vidíme vo sv. Trojici. To je jednota, akú vidí aj sv. ap. Pavel, — že v Christu niet ani Gréka, ani Žida. Niet tu ani rasových, ani národnostných rozdielov.“ Pokiaľ ide o sobornosť pravoslávia, metropolita povedal: „Sobornosť cirkvi označuje prítomnosť celého Christa na všetkých miestach celého sveta a súčasne označuje aj všeobecnosť. Vselenský patriarcha podľa kanonického, biskupského a synodálneho systému pravoslávia je ďaleko od každej snahy o monarchistické zriadenie v cirkvi, lebo on je prvý medzi rovnými v sobore biskupov — čím sa vyjadruje jednota Tela Christovho, to je cirkev v Duchu svätom. My, predstavitelia jednotlivých autokefálnych cirkví — patriarchovia alebo metropoliti, vzdávame úctu patriarchovi carihradskému ako staršiemu bratovi, lebo on je podľa milosti s nami na jednej úrovni. Sme jednotní v najdôležitejšom: v šírení lásky medzi všetkými kresťanmi“.

(Srbský Glasnik č. 1)

– – – – –

RUSKÁ PRAVOSLÁVNA CIRKEV: na jej pozvanie dňa 14. marca 1972 prišla do Moskvy delegácia bulharskej pravoslávnej cirkvi na čele s Jeho Sv. patriarchom Maximom, ktorého sprevádzal metropolita Nikodim, archimandrita Prochor, prof. Teodor Sobev a protodiakon dr. Vasilij Veľanov. V Moskve sa k nim pripojil metropolita Pankratij.

– – – – –

BULHARSKÁ PRAVOSLÁVNA CIRKEV: Rádio Sofia vysielalo dňa 16. marca 1972 prednášku archimandritu Gorazda na tému „Trnovská vysoká škola a sv. patriarcha Evtimij — slavjanskobulharská univerzita zo XIV. st.“ Túto prednášku menovaný predniesol v Bulharskej akadémii vied na jej slávnostnom zasadnutí deň pred tým. Bola to prednáška k oslavám 600. výročia vzniku tejto významnej školy pre bulharský národ. Patriarcha Evtimij bol vzorom národného hrdinu, vynikajúceho teológa, bol to jazykovedec, právnik, reformátor bulharského jazyka. Jeho škola slúžila nielen bulharskému ľudu, ale aj pre „Sever a pre Západ — do Illirík...“.

(Crkevny vestnik č. 9/72).

— — — — —

GRUZÍNSKA PRAVOSLÁVNA CIRKEV. Dňa 13. 4. t. r. bol v katedrále v Tbilisi pochovaný patriarcha-katolikos gruzínskej pravoslávnej cirkvi Jefrem II., ktorý zomrel dňa 7. apríla 1972 vo veku vyše 70 rokov. Patriarcha-katolikos Jefrem II. sa podielal na práci Kresťanskej mierovej konferencie a niekoľkokrát navštívil Prahu. Posledný krát bol v našom hlavnom meste vlani v jeseni na IV. všekresťanskom mierovom zhromaždení. Patriarcha gruzínskej cirkvi mal vrelý vzťah k našej vlasti i k našej pravoslávnej cirkvi v Československu.

Zo života prešovskej eparchie

Slávnostné bohoslužby v v Prešove

● Kvetná nedeľa. Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, **odslúžil na Kvetnú nedeľu slávnostnú archijerejskú sv. liturgiu v prešovskom katedrálnom chráme.** Spoluslúžili d. o. prot. dr. A. Mihaľov, dekan PBF, a d. o. prot. R. Ferenc, predstavený katedrálneho chrámu. Po sv. evanjeliu príležitostnú kázeň predniesol predstavený chrámu a **na konci bohoslužieb prehovoril k veriacim Preosvietený vladyka Nikolaj, ktorý aj posvätil bahniatka. Tieto si veriaci odnášali do svojich domovov na pamiatku slávnostného vchodu Pána nášho Isusa Christa do Jeruzalema.**

Pravoslávni veriaci z Prešova i z okolia prežili strastný týždeň spolu so svojím Preosvieteným vladykom Nikolajom, biskupom prešovským, a prešovským duchovenstvom v úprimných modlitbách. **Na Veľký štvrtok sa zúčastnili večer na čítaní dvanástich evanjelií — na strastiach Christových.** Vo Veľký piatok sa konala **veľká večerňa s vynášaním plášteniec a položením do hrobu.** Všetky strastné bohoslužby odslúžil Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, spolu s predstaveným katedrálneho chrámu d. o. prot. Romanom Ferencom a prešovským duchovenstvom.

● V nedeľu 9. 4. t. r. — v deň slávneho Christovho vzkriesenia skoro ráno **paschálnu utreňu v preplnenom chráme odslúžil taktiež Preosvietený vladyka Nikolaj s prešovským duchovenstvom.** Po svätení pásch Preosvietený vladyka zablahoželal veriacim pri príležitosti sviatkov Paschy Christovej. **Slávnostnú archijerejskú sv. liturgiu za účasti veľkého množstva veriacich odslúžil Preosvietený vladyka Nikolaj za asistencie d. o. prot. P. Spišáka, riaditeľa ER, d. o. prot. dr. A. Mihaľova, dekana PBF, d. o. prot. R. Ferenca, predstaveného katedrálneho chrámu, d. o. diakona M. Gerku, asistenta PBF** a bohoslovcov R. Mihaľova a M. Feju. Po sv. evanjeliu predstavený chrámu prečítal veriacim Paschálne poslanie Posvätnej synody pravoslávnej cirkvi.

Slovinky — svätenie pásch.

Zasadnutie Eparchiálnej rady.

● Členovia ER sa stretli dňa 29. III. 1972 pod vedením Preosvieteného vladyku Nikolaja v biskupskej rezidencii v Prešove, aby na svojom zasadnutí prejednali aktuálne otázky, týkajúce sa života pravoslávnych farností v prešovskej eparchii a aby si vytýčili plán práce pre budúce obdobie.

● Deň predtým sa zišli na ER v Prešove členovia revíznej komisie, ktorí previedli revíziu hospodárenia Úradu Eparchiálnej rady.

Vysviacka.

● **D. o. diakon Emilián Sičák**, absolvent PBF, bol dňa 25. III. 1972 v kaplnke biskupskej rezidencie **vysvätený na jereja.** Chirotoniu vykonal Preosvietený vladyka Nikolaj za asistencie d. o. prot. P. Spišáka a d. o. prot. dr. A. Mihaľova, dekana PBF.

Zo života michalovskej eparchie

● **Pracovná porada.**

V pondelok dňa 13. 3. t. r. na Úrade eparchiálnej rady pravoslávnej cirkvi v Michalovciach sa konala riadna pracovná porada pravoslávneho duchovenstva michalovského arcidekanátu, na ktorej sa zúčastnili aj zástupcovia pravoslávneho duchovenstva trebišovského a košického arcidekanátu. Po spoločnej modlitbe d. o. prot. Jozef Iľjuk, okr. arcidekan, predniesol otvárací prejav, v ktorom srdečne privítal vzácnych hostí — zástupcov michalovskej eparchie na čele s Preosvieteným vladykom Cyrilom, biskupom michalovským. Privítal tiež zástupcov ľudovej správy — odboru kultúry ONV z Michaloviec. Potom predniesol situačnú správu. D. o. prot. Ján Choma, predseda misijného odboru a ekonóm ÚER informoval potom prítomných o celkovej situácii v michalovskej eparchii a poukázal na rad opatrení, ktoré podnikol Preosvietený vladyka Cyril i činitelia ER v prospech doriešenia existenčných záležitostí pravoslávnej cirkvi v michalovskej eparchii. D. o. prot. M. Ščerbej, riaditeľ ER, oboznámil prítomných s pracovnými úlohami v nastávajúcom období v pastoračnej, konsolidačnej a hospodárskej oblasti. — Po vypočutí správ z jednotlivých farností zhodnotilo prítomné duchovenstvo situáciu našej cirkvi v obvode michalovskej eparchie a vyjadrilo žiadosť, aby boli čím skôr doriešené existenčné záležitosti pravoslávnej cirkvi, aby po viac ako 4-ročnom čakaní boli aj pravoslávnym veriacim zabezpečené tie isté základné práva na existenciu, aké majú veriaci všetkých iných vierovyznaní. Okresný cirkevný tajomník p. Michal Rakoci dal vysvetlenia na jednotlivé otázky a pripomienky. Na záver Preosvietený vladyka Cyril vyjadril úprimnú vďaku všetkým hosťom za ich účasť na porade. Zástupcov ľudovej správy požiadal, aby informovali kompetentné štátne orgány o situácii, v akej sa ocitla pravoslávna cirkev v obvode michalovskej eparchie. Porada bola ukončená modlitbou.

● **Archijerejské bohoslužby**

Dňa 5. marca t. r. v nedeľu „krestopoklonnú" Preosvietený vladyka Cyril slúžil v katedrálnom chráme v Michalovciach archijerejskú sv. liturgiu za asistencie d. o. prot. Jozefa Iľjuka, d. o. Štefana Horkaja a br. Jána Kačkoša, poslucháča PBF. Preosvietený vladyka predniesol príležitostnú kázeň a udelil prítomným svoje arcipastierske požehnanie.

● V sobotu dňa 25. marca t. r. v deň sviatku Zvestovania Presvätej Bohorodičky Preosvietený vladyka Cyril slúžil archijerejskú sv. liturgiu v michalovskom katedrálnom chráme za asistencie d. o. prot. Jozefa Iľjuka a d. o. Štefana Horkaja, predstaveného katedrálneho chrámu. V tento sviatok veľký počet veriacich z Michaloviec i z okolia pristúpili ku sv. spovedi a sv. prijímaniu. Preosvietený vladyka predniesol príležitostnú kázeň.

● V nedeľu 26. marca t. r., v deň sviatku Vchodu Pána do Jeruzalema, Preosvietený vladyka Cyril slúžil archijerejskú sv. liturgiu v michalovskom katedrálnom chráme za spoluslúženia d. o. prot. J. Iľjuka, d. o. Štefana Horkaja a novokňaza d. o. Emila Sičáka. Kázeň predniesol d. o. Štefan Horkaj. Aj v tento deň veľa veriacich pristúpilo k sv. spovedi a sv. prijímaniu. Po ukončení sv. liturgie bolo myrovanie s rozdávaním posvätených bahniatok.

(M. Š.)

Posmrtná spomienka

Dňa 21. marca 1972 náhle zomrel v rozkvete síl **d. o. Ján Rusín**, správca farnosti v Petrovej okr. Bardejov. Tento deň nadlho ostane v pamäti pravoslávnych veriacich, ako deň veľmi smutný. **D. o. Jána povolal Hospodin v mužnom veku 39 rokov na večnosť.** Plakala za ním jeho rodinka, ale i jeho duchovné deti, pravoslávni veriaci z Petrovej i z Fričky.

Nebohý služobník Pánov sa narodil dňa 26. XI. 1932 v Uliči. **Roku 1954 absolvoval v Prešove pravoslávne bohoslovecké štúdiá a 3. 3. 1957 bol vysvätený Preosvieteným vladykom Dorotejom na kňaza.** Toho istého roku bol vymenovaný ako **správca farnosti do Topoli, okr. Humenné, neskôr bol preložený do Vyšného Mirošova a od 1. decembra 1958 účinkoval v Petrovej,** kde verne slúžil sv. pravoslávnej cirkvi a svojim veriacim až do svojej náhlej smrti.

Slávnostné pohrebné obrady **odslúžil nad nebohým Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, spolu s duchovnými, ktorých sa zišlo vyše 20 z celého východného Slovenska — dňa 24. 3. 1972 v petrovskom chráme.** Nebohého otca duchovného prišlo odprevadiť veľa veriacich, miestnych, z Fričky i z ďalšieho okolia. S nebohým d. o. Jánom sa prišli rozlúčiť aj kňazi iných cirkví, a to rímskokatolíckej cirkvi z Gaboltova a cirkvi gréckokatolíckej z Cigelky.

Rozlúčkovú kázeň v chráme **predniesol d. o. prot. Peter Cuper zo Stropkova a d. o. Pidanič, arcidekan.** Napokon **Preosvietený vladyka sa rozlúčil v mene svojom, Eparchiálnej rady a všetkého pravoslávneho duchovenstva.** Za Pravoslávnu bohoslovecku fakultu sa rozlúčil d. o. prot. Olexa, spirituál a asistent. Nech Pán Boh daruje nebohému d. o. Jánovi veniec večnej slávy v kráľovstve nebeskom za jeho prácu na vinici Christovej, za jeho trpezlivosť, poníženie a utrpenie, ktoré musel znášať od neprajníkov pravoslávnej cirkvi v r. 1968, za jeho vernosť sv. pravoslávnej cirkvi. Nech Všemohúci pomôže i jeho najbližším — matuške a trom deťom — pretrpieť tento kríž.

Vičnaja jemu pamjať.